Høgskolen i Telemark

Avdeling for allmenne fag

EKSAMEN

I

002 Samfunnsøkonomi

5.12.02

Tid:	5 timer
Målform:	Bokmål
Sidetal:	5 inkl. forside
Hjelpemiddel:	Kalkulator uten eller med tømt minne
Merknader:	
Vedlegg:	

Eksamensresultatene blir offentliggjort på følgende internettadresse:
http://www-bo.hit.no/af/eplanidx.htm

BOKMÅL

Oppgave 1 (20 %)

Forklar begrepene: Realkapital, priselastisitet, isokvant, monopolistisk konkurranse, Nash-likevekt.

Oppgave 2 (40 %)

a) Hva menes med tilbuds- og etterspørselskurven for et gode? Illustrer og forklar prisdannelsen.

b) Gjør rede for forhold som kan føre til positive skift i etterspørselen etter et gode over tid. Forklar hva dette medfører mht. pris og mengde, avhengig av tilbudsforholdene.

Anta så at betalingsvilligheten for et gode er gitt ved

$$B(X) = 100X - X^2/2$$

der X er mengden av godet. Anta videre at en monopolbedrift i det aktuelle markedet har kostnadene

$$K(X) = 500 + 20X.$$

c) Forklar begrepet konsumentoverskudd og vis at etterspørselen etter godet blir $X = 100 - p$.

d) Forklar og regn ut monopoltilpasningen. Illustrer i et diagram.

e) Gi en samfunnsøkonomisk vurdering av monopoltilpasningen, helst ved hjelp av utregninger, og drøft mulig politikk i den aktuelle sammenheng

Oppgave 3 (40 %

a) Diskuter kort hvorvidt hvert av følgende begreper er å regne som makroøkonomiske mål, virkemidler eller eventuelt ingen av delene: Inflasjon, skattenivå, marginal kjøpetilbøyelighet, devaluering.

b) Forklar forskjellen på samlet sparing i en åpen og en lukket økonomi

Anta så følgende makroøkonomiske relasjoner:

(1) $R = C + I + G + A - B$

(2) $C + I = 0{,}75(R - T) - 20r + 100$

(3) $A - B = -0{,}25R + 100vp^*/p + 100$

der R er nasjonalprodukt, C er privat konsum, I er private realinvesteringer, G er offentlige kjøp, A er eksport, B er import, T er netto skatter, r er innenlands rentenivå, v er valutakurs, p* er internasjonalt prisnivå, og p er nasjonalt pris- og kostnadsnivå.

c) Forklar hver av disse relasjonene. Gjør spesielt rede for hvordan endringer i valutakursen påvirker henholdsvis eksport og import og dermed handelsbalansen.

d) Betrakt (1), (2) og (3) som en makroøkonomisk multiplikatormodell. Gjør kort rede for forutsetninger og vis at den såkalte IS-relasjonen kan skrives som:

$$R = -1{,}5T + 2G - 40r + 200vp^*/p + 400$$

Finn virkningen på nasjonalproduktet av at skattene reduseres med 5 (mrd. kroner) dersom r, v, p og p* alle ligger fast. Gjør rede for det som skjer i økonomien (mekanismene som forklarer regneresultatet) .

Anta så til slutt at vi også har følgende relasjon:

(4) $r = r^* + 100(Ev - v)/v + \mu$

der r* er det internasjonale rentenivået, μ er en risikopremie og Ev er forventet valutakurs om én periode.

e) Forklar denne relasjonen. Konkretiser ved å relatere til det relativt høye norske rentenivået.

f) Anta at $p^* = 1$, $r^* = 4$, $EV = 1$ og at $\mu = 2$. Anta videre at $p = 1$ og $v = 1$ i utgangspunktet, men at valutakursen er flytende og at prisnivået *kan* endres. Bruk hele modellen (IS-relasjonen og relasjon 4) til å analysere virkningene på makroøkonomien av at sentralbanken setter ned renten med ett prosentpoeng.

NYNORSK

Oppgåve 1 (20 %)

Forklar omgrepa: Realkapital, priselastisitet, isokvant, monopolistisk konkurranse, Nash-likevekt.

Oppgåve 2 (40 %)

a) Kva meines med tilbods- og etterspørselskurven for eit gode? Illustrer og forklar prisdanninga.

b) Gjør greie for forhold som kan føre til positive skift i etterspørselen etter eit gode over tid. Forklar kva dette medfører med omsyn til pris og mengde, avhengig av tilbodsforholda.

Gå så ut frå at betalingsvilja for eit gode er gitt ved

$$B(X) = 100X - X^2/2$$

der X er mengda av godet. Gå vidare ut frå at ei monopolbedrift i den aktuelle marknaden har kostnadene

$$K(X) = 500 + 20X.$$

c) Forklar omgrepa konsumentoverskot og vis at etterspørselen etter godet blir $X = 100 - p$.

d) Forklar og regn ut monopoltilpassinga. Illustrer i eit diagram.

e) Gi ei samfunnsøkonomisk vurdering av monopoltilpassinga, helst ved hjelp av utregningar, og drøft mulig politikk i den aktuelle samanheng

Oppgåve 3 (40 %

a) Diskuter kort kor grad kvart av følgjande omgrep er å regne som makroøkonomiske mål, verkemidlar eller eventuelt ingen av delane
Inflasjon, skattenivå, marginal kjøpetilbøyelighet, devaluering.

b) Forklar forskjellen på samla sparing ein open og ein lukka økonomi.

Gå så ut frå følgjande makroøkonomiske relasjonar:

(1) $R = C + I + G + A - B$

(2) $C + I = 0{,}75(R - T) - 20r + 100$

(3) $A - B = -0{,}25R + 100vp^*/p + 100$

der R er nasjonalprodukt, C er privat konsum, I er private realinvesteringar, G er offentlige kjøp, A er eksport, B er import, T er netto skattar, r er innanlands rentenivå, v er valutakurs, p* er internasjonalt prisnivå, og p er nasjonalt pris- og kostnadsnivå.

c) Forklar kvar av desse relasjonane. Gjør spesielt greie for korleis endringar valutakursen påverkar eksport og import og dermed handelsbalansen.

d) Sjå på (1), (2) og (3) som ein makroøkonomisk multiplikatormodell. Gjør kort greie for føresetnader og vis at den såkalla IS-relasjonen kan skrives som:

$$R = -1{,}5T + 2G - 40r + 200vp^*/p + 400$$

Finn verknaden på nasjonalproduktet av at skattane reduseras med 5 (mrd. kroner) dersom r, v, p og p* alle ligger fast. Gjør greie for det som skjer i økonomien (mekanismane som forklarer regneresultatet) .

Gå så til slutt ut frå at vi også har følgjande relasjon:

(4) $r = r^* + 100(Ev - v)/v + \mu$

der r* er det internasjonale rentenivået, μ er ein risikopremie og Ev er forventa valutakurs om éi periode.

e) Forklar denne relasjonen. Konkretiser ved å relatere til det relativt høge norske rentenivået.

f) Gå ut frå at $p^* = 1$, $r^* = 4$, $EV = 1$ og at $\mu = 2$. Gå vidare ut frå at $p = 1$ og $v = 1$ i utgangspunktet, men at valutakursen er flytende og at prisnivået *kan* endras. Bruk hele modellen (IS-relasjonen og relasjon 4) til å analysere verknadene på makroøkonomien av at sentralbanken setter ned renta med eit prosentpoeng.